

Nr 139

Av herr Blomquist, om utredning rörande permutation.

(Lika lydande med motion nr 188 i Andra kammaren)

Det är vanligt förekommande att en person som önskar främja ett visst ändamål, ofta av socialt, kulturellt eller kyrkligt slag, gör detta genom testamentariskt förordnande eller i form av gåvobrev. Som regel uppställs i samband härmed vissa föreskrifter rörande, förutom ändamålet med donationen, formerna för förvaltningen av den genom donationen bildade stiftelsen samt sättet för utdelande av avkastningen från densamma. De snabba förändringarna i samhällsutvecklingen har medfört att, även då fråga är om donation som tillkommit för icke så länge sedan, ändamålet med densamma i många fall helt eller delvis icke kan fullgöras. Det behov eller intresse som donator velat tillgodose är ofta ej längre aktuellt genom att det allmänna eller någon annan övertagit ansvaret härför. Ofta återspeglar bestämmelserna för donationen förhållanden som helt hör en svunnen tid till, varför ändamålsbestämmelserna icke kan uppfyllas. Även de föreskrivna formerna för förvaltningen av donationen kan vara svåra eller omöjliga att uppfylla genom ändringar i samhällsfunktioner eller dylikt.

Enligt gällande praxis ankommer det på Kungl. Maj:t ensam att ändra bestämmelser i testamente eller gåvobrev. Denna Kungl. Maj:ts befogenhet benämnes permutationsrätt. Några lagstadgade regler härför finnes emellertid icke. Det torde råda stor osäkerhet hos dem som har ansvaret för förvaltningen av stiftelserna såväl rörande möjligheterna till permutation som tillvägagångssättet då ansökan härom behöver göras. Det måste därför betraktas som en brist att rättsregler rörande permutation och det administrativa förfarandet härvidlag ej finnes. Och det är angeläget att sådana tillskapas. Detta torde emellertid kunna ske först efter viss utredning.

I detta sammanhang kan man ifrågasätta huruvida en förenkling av nu tillämpat förfarande i permutationsärendena ej kan genomföras genom en överflyttning från Kungl. Maj:t till underordnad myndighet. Genom att ett betydande antal permutationsärenden med tiden kommit att prövas av Kungl. Maj:t har en tämligen fast praxis utbildats, bland annat genom att yttranden i sådana ärenden regelmässigt infor dras från justitiekanslersämbetet. Genom utfärdande av allmänna riktlinjer för prövning av frågor rörande ändrade ändamålsbestämmelser bör det vara möjligt att förenkla

förfarandet och delegera ärendenas avgörande. I första hand kommer härvid JK i åtanke, men i ett stort antal fall torde länsstyrelserna med tillämpning av utfärdade riktlinjer kunna avgöra permutationsärenden. Ej minst bör detta kunna ske då fråga är om donation med ringa kapitalbehållning eller föreslagen ändring avser de bestämmelser som reglerar förvaltningen av donationen eller som givits rörande sättet för utdelning av avkastningen från densamma.

Under återopande av ovanstående ber jag att få föreslå,
att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande permutationsinstitutet och dess handhavande.
Stockholm den 24 januari 1966

Per Blomquist